

Маріупольський державний університет
Наукова бібліотека

Пам'ятки архітектури м. Маріуполя

***Віртуальна
виставка до дня
рідного міста***

*Зав. відділу інформ. технологій
та комп. забезпечення
О.В. Дейниченко*

Маріуполь – 2012

1. Житлові будинки зі шпилями

Пам'ятки архітектури
місцевого значення
(вул. Артема, 35 і 48;
охор. №27/І-ДЦ
і №27/ІІ-ДЦ).

Побудовані
в 1953-1954 рр.
за проектом
Харківського інституту
«Держбудпроект».

Архітектор –
Л.А. Яновицький.

2. Корпус індустріального технікуму

Пам'ятка архітектури
місцевого значення
(вул. Георгіївська, 69;
охор. №28-ДЦ).

Побудована
в 1894-1899 рр.
Архітектор –
Н.Т.Толвінський
У минулому –
будівля Маріупольської
чоловічої гімназії.

3. Будівля ПК «Молодіжний»

Пам'ятка архітектури
місцевого значення
(вул. Халампіївська, 17;
охор. №29-ДЦ).

Побудована
в 1887-1897 рр.
Архітектор не відомий.
У минулому –
готель «Контіненталь»,
пізніше – ДК металургійного
комбінату «Азовсталь».

4. Будівля Обласного російського драматичного театру

Пам'ятка архітектури
державного значення
(пл. Театральна, 1;
охор. №30-ДЦ).

Побудована
в 1956-1960 рр.
Автори проекту,
архітектори –
А.А. Крилова,
С.А. Малищенко.

5. Водонапірна вежа

Пам'ятка архітектури місцевого значення
(вул. Енгельса, 2-А; охор. №31-ДЦ).

Побудована в 1908-1910 рр.
Архітектор В.А. Нільсен змінив проект
Ростовської проектної організації:
доповнив її оглядовою вежею.

Теоретичний коментар

Пам'ятка архітектури – нерухомий об'єкт матеріальної і духовної творчості, який має певну архітектурну цінність на міжнародному, національному або місцевому рівні.

В даний час в чинному законодавстві термін «пам'ятка архітектури» не використовується – вживається або «**об'єкт культурної спадщини**», або рівноцінне йому «**пам'ятка історії і культури**».

Закон України
«Про охорону культурної спадщини»
від 08.06.2000 №1805-III,
редакція від 12.06.2011,
підстава 3038-17

Витяг

Розділ I. Загальні положення

Стаття 1. Визначення термінів

Об'єкт культурної спадщини – визначне місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їхні частини, <...>, що донесли до нашого часу цінність з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду і зберегли свою автентичність.

Пам'ятка культурної спадщини – об'єкт культурної спадщини, який занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Стаття 2. Класифікація об'єктів культурної спадщини

2. За видами об'єкти культурної спадщини поділяються на:

- **історичні** – будинки, споруди, їх комплекси (ансамблі), окремі поховання та некрополі, <...>, визначні місця, пов'язані з важливими історичними подіями, з життям та діяльністю відомих осіб, культурою та побутом народів;

<...>

- **об'єкти архітектури** – окремі будівлі, архітектурні споруди, що повністю або частково збереглися в автентичному стані і характеризуються відзнаками певної культури, епохи, певних стилів, традицій, будівельних технологій або є творами відомих авторів;

- **об'єкти містобудування** – історично сформовані центри населених місць, вулиці, квартали, площі, комплекси (ансамблі) із збереженою планувальною і просторовою структурою та історичною забудовою, у тому числі поєднаною з ландшафтом, залишки давнього розпланування та забудови, що є носіями певних містобудівних ідей.

**До «Переліку пам'яток культурної спадщини,
що не підлягають приватизації»,**

входить лише одна маріупольська пам'ятка –
Будинок обласного Російського драматичного театру,
оскільки вона має статус
пам'ятки державного значення.

Інші вказані вище будинки
входять до реєстрів пам'яток місцевого значення.

*Закон України
«Про Перелік пам'яток культурної спадщини,
що не підлягають приватизації»
від 23.09.2008 № 574-VI,
редакція від 19.02.2012,
підстава 4336-17*

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/574-17/ed20100311/page>

***Дві поширені помилки
у сприйнятті
архітектурних пам'яток***

1

Унікальною архітектурою
Характеризуються
й інші будинки.
Наприклад, т.зв. «будинок
на Гамперському спуску»
(вул.Р.Люксембург, 45),
збудований у кінці ХІХ ст.

Подібні будівлі інколи
також називають
пам'ятками архітектури,
але вони такими не є,
оскільки не входять
до офіційних реєстрів
об'єктів культурної
спадщини.

2

Охоронна дошка на стіні будинку не є обов'язковим свідомством того, що він – пам'ятка архітектури.

По-перше, така табличка може бути відсутня взагалі.

По-друге, будівля з табличкою може бути пам'яткою не архітектури, а історії (наприклад, будинок №26 по вул. Енгельса, у якому був розміщений перший маріупольський революційний комітет).

**Рекомендована література
з фондів
наукової бібліотеки МДУ**

**Видання
загального характеру**

Мариуполь и его окрестности. Отчет об учебных экскурсиях Мариупольской Александровской гимназии / под ред. Г.И. Тимошевского. – Мариуполь, 1892.

**Мариуполь и его окрестности: взгляд из XXI века
/ Р.П. Божко, Т.Ю. Були, Н.Н. Гашененко и др. – 2-е изд. –
Мариуполь : Рената, 2008. – 426 с.**

**Чаплинская, О.М. Памятники Мариуполя рассказывают...
/ О.М. Чаплинская, Н.В. Пасько, М.И. Солодкая. –
Мариуполь : Рената, 2005. – 88 с.**

Саенко, Р. "Мариуполь – мой любимый город..." : Очерки по истории города и края / Р. Саенко. – Мариуполь, 2010. – 320 с.

**Буров, С. Мариуполь. Былое / С. Буров. –
Мариуполь : ЗАО «Газета "Приазовский рабочий"»,
2003. – 468 с.**

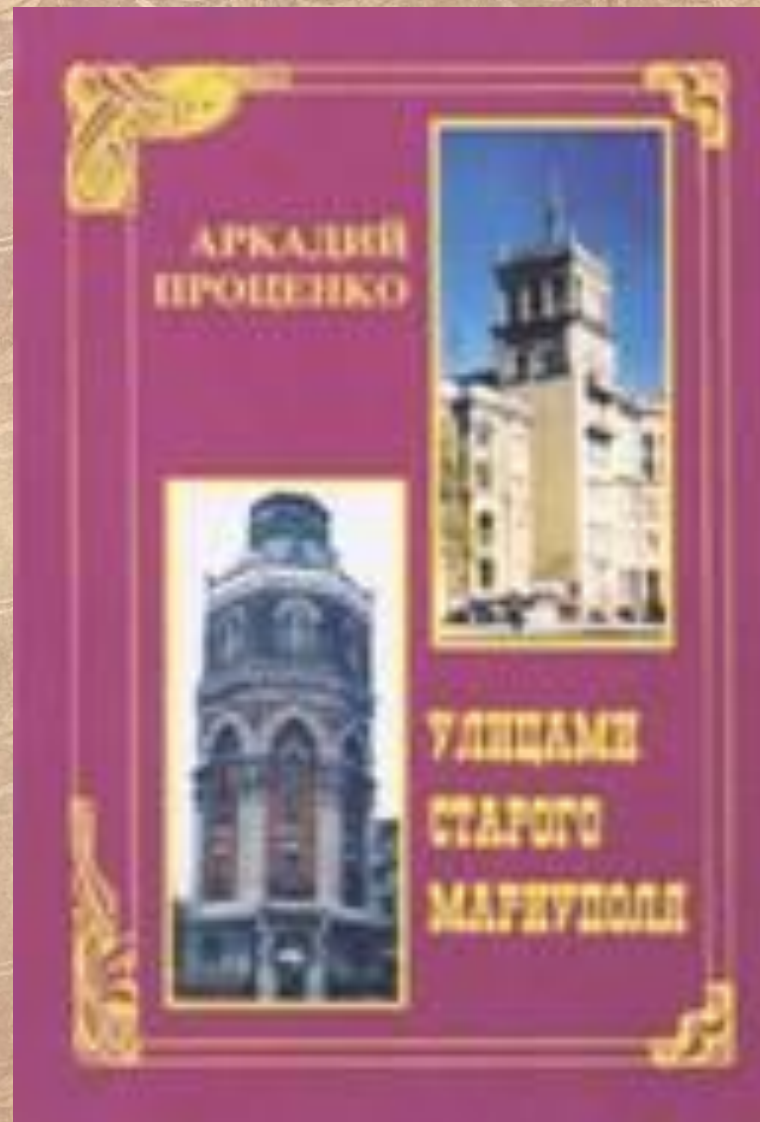

СЕРГЕЙ БУРОВ

**Мариуполь
и
мариупольцы**

**Буров, С. Мариуполь и мариупольцы / С. Буров. –
Мариуполь : ЗАО «Газета "Приазовский рабочий"»,
2012. – 448 с.**

**Проценко, А.Д. Улицами старого Мариуполя
/ А.Д. Проценко. – 3-е изд., доп. –
Мариуполь : Азовье, 2006. – 136 с.**

**Мариупольский краеведческий сборник / ред. колл.
Р.П. Божко, С.Д. Буров, В.Н. Вереникин и др. –
Мариуполь : Рената, 2010. – 84 с.**

Статті, присвячені окремим пам'яткам

**Салькова, Н.Д. Из истории здания на Георгиевской –
памятника архитектуры XIX века [Электронный ресурс]
/ Н.Д. Салькова // Мариупольский колледж
Государственного высшего учебного заведения
«Приазовский Государственный технический университет».
Былое и настоящее. – Мариуполь, 2011. –
Режим доступа:**

http://mkpstu.ucoz.com/index/iz_istorii_zdanija/0-35

**Ермишина, Л. Зданию Мариупольского театра – 50 лет
/ Л. Ермишина // Приазовский рабочий. – 2010. –
3 нояб. (№167). – С. 4.**

Проценко, А.Д. Харлампиевская, 17: гостиница «Континенталь» / А.Д. Проценко // Приазовский рабочий. – 2008. – 30 сент. (№146). – С. 3.

Проценко, А.Д. Загадка мариупольского «Зимнего дворца» [Электронный ресурс] / А.Д. Проценко. – Режим доступа: <http://old-mariupol.com.ua/zagadka-mariupolskogo-zimnego-dvorca/>

Коробка, В.Н. Архитектор Нильсен и его водонапорная башня, ставшая символом Мариуполя [Электронный ресурс] / В.Н. Коробка // Приазовский рабочий. – 2008. – 15 окт. (№155). – С. 4. – Режим доступа: http://papacoma.narod.ru/articles/nilsen_biography.htm

Божко, Р. Водонапорной башне Мариуполя – 100 лет! / Р. Божко // Приазовский рабочий. – 2010. – 14 апр. (№56). – С. 4.

**Українські організації,
що сприяють охороні
пам'яток архітектури**

Українське товариство охорони пам'яток історії та культури

Українське товариство охорони пам'яток історії та культури (УТОПІК) – добродійна науково-творча громадська організація.

Заснована 21 грудня 1966 р.
з метою збереження, реставрації,
вивчення та пропаганди
пам'яток історії та культури,
а також контролю за додержанням
законодавства
про їх охорону і використання.

Докладніше:

http://pamjatky.org.ua/?page_id=420

Центр пам'яткознавства НАН України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури

Центр пам'яткознавства створено спільною постановою Академії наук Української РСР і Головної ради УТОПІК від 23 травня 1991 р. № 151. Він є самостійною бюджетною неприбутковою науково-дослідною установою.

Завдання Центру: здійснення фундаментальних і прикладних досліджень з метою одержання нових знань у галузі пам'яткознавства та охорони культурної спадщини України, розробка проектів нормативних документів та методичних рекомендацій з питань охорони, збереження і використання пам'яток культурної спадщини.

Докладніше:

http://pamjatky.org.ua/?page_id=10

**Дякую
за увагу**

